

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
ЧДУ ім. Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

«14» березня 2016 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на п'ятий рік навчання на спеціальність
**072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ»**
**спеціалізація «ФІНАНСИ І КРЕДИТ з поглибленим
вивченням іноземної мови»**
на 2016-2017 навчальний рік

Миколаїв – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних фахових випробувань на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст», «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціалізація «Фінанси і кредит з поглибленим вивченням іноземної мови».

Майбутній фахівець повинен мати систему знань щодо сутності та функцій фінансів як відносин з приводу утворення, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів; знань щодо здійснення фінансової політики, функціонування податкового механізму, бюджетних відносин; значна увага приділяється вивченню фінансів підприємств, функціонування страхового ринку, фінансового ринку, механізму зовнішньоекономічних відносин.

Метою фахового випробування є встановлення рівня знань та вмінь щодо сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту та національного доходу на макро- та мікрорівнях. Їх знання необхідні майбутньому фахівцю для об'єктивної оцінки економічних процесів, які відбуваються у суспільстві, розуміння сутності та тенденцій розвитку фінансових відносин та їх особливостей у сфері державних фінансів і фінансів підприємницьких структур, розробки і вирішення актуальних питань теорії і практики фінансової політики держави.

Головні завдання фахового вступного випробування полягають у такому:

- знання сутності і характерних ознак фінансів, їх ролі і місця в економічній системі, засад фінансової політики держави та механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії;

- вміння виявляти закономірності у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкриття шляхів використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; вплив фінансів на відтворювальні процеси;

- вміння визначати сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з важелів економічної політики держави;

- знання сутності та значення фінансового аналізу, фінансово-економічного механізму, методів і прийомів його здійснення;

- знання методів оцінювання фінансового ризику;

- знання основних засад функціонування банківської системи; сутності кредиту, депозиту, кредитних відносин;

- знання основних закономірностей функціонування грошової системи.

Фахове вступне випробування включає чотири модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Фінанси»

2. Модуль 2 «Гроші і кредит»

3. Модуль 3 «Фінанси підприємств»

4. Модуль 4 «Страхування»

Перші два модулі характеризують загальнотеоретичні знання зі спеціальностей, два інших модулі є вибором випускової кафедри і характеризують базові теоретичні та практичні знання та вміння бакалаврів, що вступають на здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» та «магістр» спеціальності «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами).

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. Модуль 1 «Фінанси»

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Розглядається предмет фінансової науки, визначається сутність фінансів. Обґрунтовуються необхідність та характерні особливості фінансів. Зазначаються функції фінансів і характеризується фінансова система.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Фінанси розглядаються як економічна категорія. Висвітлюється історичний характер фінансів.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки

Розглядаються історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Характеризується розвиток фінансової науки у 15-19 ст. Визначаються характерні риси світової фінансової науки у 20 ст. Наводиться розвиток фінансової науки у сучасний період.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

Висвітлюється фінансова політика, її сутність, види і значення. Наводиться фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики. Надаються поняття та система фінансового права.

Тема 5. Податки. Податкова система

Обґрунтовуються сутність, необхідність та види податків. Розглядаються податкова політика і податкова система України. Характеризується організація податкової роботи та діяльність державної податкової служби.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система

Визначаються соціально-економічна сутність, необхідність та призначення бюджету. Розкриваються бюджетна політика і бюджетний механізм. Розглядаються бюджетний устрій та бюджетна система. Характеризується економічна сутність і склад доходів бюджету. Наводяться видатку бюджету, їх сутність, склад і класифікація. Висвітлюються бюджетні права та бюджетна ініціатива, а також бюджетний процес.

Тема 7. Бюджетний дефіцит

Наводяться поняття стану бюджетного фонду та дефіциту бюджету. Аналізуються соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту. Розглядаються джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація, а також методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Тема 8. Державний кредит

Розглядається економічна природа та роль державного кредиту. Характеризуються форми державного кредиту та класифікація державних позик. Аналізується державний борг: сутність та соціально-економічні наслідки. Висвітлюється управління державним боргом.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Наводяться сутність, функції та принципи організації місцевих фінансів. Розглядаються місцеві фінансові інститути та їх характеристика. Обґрунтовується роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Визначається бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.

Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди

Підкреслюються необхідність, зміст і роль соціальних позабюджетних фондів. Характеризуються становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів. Надається загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Аналізується вітчизняна практика функціонування позабюджетних фондів.

Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання

Надається поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Здійснюється класифікація суб'єктів господарювання. Визначаються основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки. Висвітлюються основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ. Розглядаються фінанси організацій і установ, створених органами виконавчої влади, фінанси некомерційних організацій – об'єднань громадян, а також фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб.

Тема 12. Фінанси домогосподарств

Розглядається домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Визначаються теоретичні основи фінансів домогосподарств. Наводяться бюджет домогосподарства, його структура. Аналізуються сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства, заощадження домогосподарства, їх класифікація, мотиви та чинники.

Тема 13. Страхування. Страховий ринок

Обґрунтовується об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Характеризуються страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту. Розглядаються економічна природа і сутність страхування, функції і принципи страхування. Здійснюється класифікація страхування і розглядаються поняття страхового ринку, його структура. Характеризується державне регулювання у сфері страхування.

Тема 14. Фінансовий ринок

Розглядається фінансовий ринок у системі економічних відносин. Визначається сегментація фінансового ринку і надається характеристика інструментів фінансового ринку. Висвітлюються суб'єкти фінансового ринку, є фінансові посередники із зазначенням класифікації та функціонального призначення.

Тема 15. Фінансовий менеджмент

Розглядається сутність фінансового менеджменту. Розкривається сутність фінансових рішень, їх розробка, прийняття та реалізація. Визначається мета й основні завдання фінансового менеджменту, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Подаються принципи і функції фінансового менеджменту, їх характеристика, а також механізм фінансового менеджменту, його сутність та складові.

Тема 16. Міжнародні фінанси

Аргументуються сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів. Розглядається міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу і міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів.

Тема 17. Фінансова безпека держави

Висвітлюється економічна безпека як багаторівнева система: поняття та базові елементи. Характеризується фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки. Окреслюється механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.

Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

Наводяться сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою. Характеризуються фінансові системи Сполучених Штатів Америки, Федеративної Республіки Німеччини, Великої Британії, Франції, Японії, Скандинавських країн.

Тема 19. Фінанси Європейського Союзу

Приводяться етапи економічної інтеграції в Європі. Розглядається фінансова політика у контексті поглиблення європейської інтеграції. Аналізуються валютно-фінансова конвергенція та особливості організації фінансів Європейського Союзу. Характеризуються бюджет Європейського Союзу, бюджетна стратегія і бюджетний процес. Вивчається гармонізація та уніфікація податкової політики в межах Європейського Союзу. Висвітлюються валютна інтеграція, а також спільна валютна політика та запровадження євро. Здійснюється огляд основних інститутів цієї ЄС та їх ролі у формуванні єдиної фінансової політики.

Питання для підготовки з модулю 1 «Фінанси»:

1. У чому полягає внутрішній зміст фінансів?
2. Яка форма прояву фінансових відносин?
3. Що таке фінансова діяльність?
4. Що є інструментом фінансових відносин?

5. Які фінансові категорії є вихідними?
6. Що є об'єктами фінансових відносин?
7. Хто є суб'єктами фінансових відносин?
8. Які характерні ознаки фінансів?
9. У чому полягає роль фінансів у суспільстві?
10. У чому сутність моделі фінансових відносин у суспільстві?
11. Чим характеризується фінансова модель ринкової економіки?
12. Що являє собою фінансова система за внутрішньою та організаційною структурами?
13. Що відображають фінанси суб'єктів господарювання?
14. Який склад державних фінансів і що вони характеризують?
15. Що включають міжнародні фінанси?
16. Що таке фінансовий ринок, його структура і роль?
17. Що таке фінансові органи і фінансові інституції?
18. Яка сфера діяльності Міністерства фінансів України?
19. Які функції і повноваження Рахункової палати України?
20. Що являє собою Міжбанківська валютна біржа?
21. Які завдання і функції покладено на Національний банк України?
22. Які функції й операції виконують комерційні банки?
23. Що таке фондова біржа?
24. Що собою являють фінансові посередники на фінансовому ринку?
25. Сутність і складові фінансової політики.
26. Сутність та інструменти фіскальної політики.
27. Сутність та інструменти монетарної політики.
28. Що являє собою податкова політика, які її задачі та інструменти?
29. Які існують види фінансової політики?
30. У чому сутність дискреційної та недискреційної фінансової політики?
31. У чому полягає сутність та які існують інструменти фінансового регулювання?
32. У чому сутність та завдання фінансового планування?
33. Що таке фінансовий контроль та які його види, форми й методи?
34. Які фінансові категорії відображають функціонування державних фінансів?
35. Що являє собою бюджет як економічна категорія? Які характерні ознаки бюджетних відносин?
36. На які рівні та ланки поділяється система державних фінансів?
37. Що являє собою система державних доходів?
38. Що являє собою система державних видатків?
39. Які ланки включає у себе бюджетна система України?
40. Що таке бюджетний дефіцит і які існують джерела його покриття?
41. Які існують форми платежів юридичних і фізичних осіб державі?
42. Наведіть класифікацію податків. Які функції податків?
43. Які існують види податкових ставок?
44. Який склад і структура податкової системи України?
45. Розкрийте суть поняття «місцеві фінанси» та причини їх виникнення.
46. Назвіть системи касового виконання місцевих бюджетів.
47. Які цільові фонди створюються в Україні та на які групи вони поділяються?
48. Які існують форми державного кредиту?
49. Що таке державний борг, які його види ви знаєте?
50. Що таке фондовий ринок?
51. Що таке ринок фінансових послуг?
52. Які види цінних паперів ви знаєте? За якими критеріями вони класифікуються?

53. Які існують види фінансових посередників?
54. Які функції виконує фондова біржа?
55. Які виділяються суб'єкти ринку цінних паперів?
56. Що таке валютне регулювання?
57. Які існують методи визначення валютного курсу?
58. Які характерні ознаки Бреттон-Вудської та Ямайської валютних систем?
59. Які функції виконує МВФ?
60. Які завдання і функції Європейського центрального банку?

1.2. Модуль 2 «Фінанси підприємств»

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Поняття й суть фінансів підприємств. Функції, загальні та специфічні ознаки фінансів підприємств, зовнішня та внутрішня сфери фінансових відносин. Фінанси підприємств за умов формування ринкової економіки.

Грошові фонди, види та джерела фінансових ресурсів підприємства. Поняття та принципи комерційного розрахунку організації фінансів підприємств.

Зміст, завдання, напрямки фінансової діяльності підприємства (прогнозування та планування, аналіз та контроль, оперативна поточна фінансово-економічна робота). Зміст фінансового менеджменту та задачі управління фінансами підприємства.

Фінансовий механізм підприємства: фінансові методи; фінансові важелі; правове, нормативне та інформативне забезпечення.

Тема 2. Грошові розрахунки підприємств

Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємств. Поняття грошового обороту, активні та пасивні гроші, маса грошей в обороті.

Готівкові розрахунки як частина загального грошового обороту країни. Готівково-грошові розрахунки на підприємствах та сфера їх застосування. Організація грошово-готівкових розрахунків. Проведення касових операцій, касова дисципліна.

Система, класифікація безготівкових розрахунків, форми безготівкових розрахунків (платіжне доручення, платіжна вимога, чек, акредитив, вексель, інкасове доручення). Основні принципи організації безготівкових розрахунків.

Види та порядок відкриття банківських рахунків, банківські рахунки в національній валюті (поточні, бюджетні, кредитні, депозитні), рахунки в іноземній валюті (поточні, розподільчі, кредитні, депозитні).

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Договірні, банківські (кредитні), фінансові санкції, види покарань у випадку порушення розрахунково-платіжної дисципліни.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Поняття грошових коштів та еквівалентів грошових коштів. Склад та характеристика грошових надходжень за звітом про рух грошових коштів. Основні джерела грошових надходжень підприємства: звичайна (операційна, інвестиційна, фінансова) та надзвичайна діяльність підприємства. Зовнішні та внутрішні грошові потоки підприємства.

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг). Фактори, які впливають на величину виручки. Особливості формування виручки від реалізації на підприємствах різних галузей економіки. Розрахунок та планування виручки. Складові ціни, види цін.

Формування виручки від реалізації продукції в часі. Визначення моменту реалізації (метод нарахування, касовий метод).

Розподіл виручки від реалізації продукції. Формування валового чистого доходу.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку

Поняття витрат, доходів, прибутків, збитків. Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Прибуток від реалізації продукції. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства. Фактори та джерела формування прибутку.

Собівартість продукції та її вплив на прибуток. Складові виробничої собівартості продукції (прямі матеріальні витрати, прямі трудові витрати, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати), витрати на збут, адміністративні витрати.

Розрахунок прибутку від реалізації. Сутність та методи обчислення рентабельності.

Формування чистого прибутку підприємств і його використання (поповнення статутного фонду, створення резервного фонду, виплата дивідендів).

Тема 5. Оподаткування підприємств

Сутність, суспільне призначення та функції податків, терміни оподаткування (плата, відрахування і внески, податки, збори). Елементи системи оподаткування. Види податкових ставок. Класифікація податків.

Структура податкової системи України. Функції податкової служби.

Об'єкти та суб'єкти оподаткування, ставки, пільги, порядок обчислення та сплати: податок з доходів фізичних (нововведення), ведення податкової соціальної пільги. Земельний податок. Збір за першу реєстрацію транспортних засобів. ПДВ, акцизний податок, мито, державне мито. Спрощена система оподаткування. Плата за спеціальне використання водних ресурсів.

Непрямі та прямі податки і особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність, суб'єктів оподаткування.

Тема 6. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві

Визначення оборотних активів (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти і т.д.) за балансом підприємства. Обіг оборотного капіталу в процесі діяльності суб'єкту господарювання. Характеристика, переваги та недоліки, склад та розміщення оборотних коштів.

Основні принципи побудови системи організації оборотного капіталу. Необхідність і методи визначення потреби в обігових коштах. Метод прямого розрахунку й сфера його застосування. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок. Економічний метод обчислення.

Фінансові показники для аналізу оборотних активів на підприємстві. Показники ефективності використання обігових коштів. Оборотність обігових коштів і способи їх прискорення.

Власні та залучені джерела фінансування оборотного капіталу, постійні та тимчасові (змінні) поточні активи, види політики фінансування оборотних активів (агресивна, помірна та консервативна).

Тема 7. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів

Склад і структура основних фондів та необоротних активів підприємств за балансом. Характеристика необоротних активів. Класифікація основних засобів із метою бухгалтерського обліку. Загальні поняття (балансова вартість, первинна вартість, ліквідаційна вартість, амортизація, вартість, що амортизується, строк корисного використання).

Відтворення основних фондів, просте, розширене відтворення. Фізичний і моральний знос та амортизація основних фондів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань для бухобліку: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий. Групи ОФ для податкового обліку, % по групах для податкового обліку.

Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів.

Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: амортизаційні відрахування, чистий прибуток, інші ресурси. Залучення коштів від інших суб'єктів господарювання: продаж акцій,

пайові внески. Кредитування відтворення основних фондів. Державне фінансування капітальних вкладень. Ремонт основних фондів і його фінансове забезпечення.

Тема 8. Кредитування підприємств

Кредит та його функції. Принципи кредитування. Загальноекономічні та специфічні причини виникнення кредитних відносин. Індивідуальний кругообіг коштів підприємства, необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів – основа залучення кредитів.

Класифікація кредитів за кредиторами, за формами та видами, за метою використання, за забезпеченням, за порядком надання. Банківське кредитування (цільова спрямованість, термін кредиту, відсоткова ставка, валюта кредиту, види обслуговування, суб'єкти кредитування). Кредити банків (строковий кредит, кредитна лінія, контокорентний кредит (овердрафт), кредит під облік векселів), кредитно-гарантійні послуги (акцептний кредит, авальний кредит), послуги кредитного характеру (факторинг, лізинг). Сутність лізингової угоди, види, об'єкти, суб'єкти лізингу, вартість лізингу.

Небанківське кредитування підприємств. Товарний кредит, умови його отримання підприємствами та погашення. Державне кредитування, міжнародне кредитування.

Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємств

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність та значення. Фінансовий стан підприємства, фактори впливу. Мета та основні завдання фінансового аналізу. Зовнішній та внутрішньогосподарський фінансовий аналіз. Прийоми, методи, моделі оцінки фінансового стану підприємства.

Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану.

Комплексна оцінка фінансового стану.

Сутність майнового стану підприємства, сутність ліквідності, платоспроможності (фінансової стійкості), ділова активність, рентабельність та прибутковість підприємства: показники, методика їх визначення, нормативи, фактори впливу, оцінка та аналіз.

Тема 10. Фінансове планування на підприємстві

Зміст планування як функції управління. Система та види планування. Фінансове планування: зміст, мета, причини, актуальність, основні задачі та питання для вирішення. Етапи фінансового планування. Види фінансових планів: довгостроковий, короткостроковий. Варіанти фінансових планів: оптимістичний, песимістичний, найбільш імовірний.

Прогнозування фінансової діяльності, поточне та оперативне планування фінансової діяльності підприємства. Умови та принципи формування фінансових планів.

Фінансовий план підприємства. Зміст та структура фінансового плану підприємств (баланс доходів і видатків). Система поточного фінансового планування.

Методи фінансового планування. Класифікація за: об'єктивністю, використанням математичного апарату, автономністю, вартістю щодо часу та людських ресурсів, інших витрат для впровадження того чи іншого методу.

Суб'єктивні методи планування фінансової діяльності підприємства: метод оцінки показників, опитування покупців, журі управляючих, експертні оцінки. Об'єктивні методи планування: нормативний метод, екстраполяція трендів, метод декомпозиції; економіко-математичне моделювання, балансовий метод, метод оптимізації. Сутність, характеристика, переваги та недоліки.

Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування.

Тема 11. Фінансова санація та банкрутство підприємств

Фінансова стійкість як передумова стабільного стану та економічної безпеки підприємства: сутність, внутрішні та зовнішні фактори впливу, умови забезпечення.

Банкрутство: сутність, причини, негативні та позитивні наслідки банкрутства. Види банкрутства підприємства: реальне, технічне, навмисне, фіктивне. Процедура банкрутства. Основні функції фінансового менеджменту в процесі здійснення ліквідаційних процедур при банкрутстві. Черговість розподілу коштів при ліквідації майна підприємства-банкрута.

Політика та принципи антикризового фінансового управління підприємством. Діагностика банкрутства: системи, етапи, показники, методи, оцінка масштабів. Аналітична модель Альтмана.

Санація підприємства, випадки проведення. Етапи управління санацією підприємства. Основні форми санації підприємства, спрямовані на рефінансування його боргу. Санація підприємства, спрямована на його реструктуризацію. Санаційний аудит.

Питання для підготовки з модулю 2 «Фінанси підприємств»:

1. Що собою являють фінанси підприємств?
2. Призначення і роль фінансів підприємств.
3. Сутність та види фінансових відносин.
4. Грошові фонди підприємств.
5. Фінансові ресурси підприємств.
6. Фінансова діяльність та фінансова робота на підприємстві.
7. Види грошових потоків на підприємстві.
8. Сутність та принципи безготівкових розрахунків
9. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття
10. Форми безготівкових розрахунків.
11. Принципи організації готівкових розрахунків на підприємстві.
12. Розрахунково-платіжна дисципліна.
13. Види діяльності підприємства.
14. Формування і розподіл доходу підприємства.
15. Собівартість продукції та її складові.
16. Формування та розподіл прибутку.
17. Система прямого оподаткування: податок на прибуток підприємства.
18. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
19. Система прямого оподаткування: податок з доходів фізичних осіб.
20. Непрямі податки: податок на додану вартість.
21. Сутність, склад оборотних активів.
22. Тривалість операційного циклу підприємства.
23. Позитивні та негативні сторони оборотних активів.
24. Показники оцінки стану та ефективності використання оборотних коштів.
25. Нормування оборотних активів.
26. Розрахунок нормативу оборотних коштів економічним методом.
27. Джерела формування оборотних коштів.
28. Види політик фінансування необоротних активів підприємства.
29. Сутність та структура необоротних активів підприємства.
30. Позитивні та негативні сторони необоротних активів.
31. Сутність та види відтворення основних засобів.
32. Сутність та види зносу основних засобів.
33. Порядок розрахунку бухгалтерської амортизації.
34. Порядок розрахунку податкової амортизації основних фондів.
35. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.
36. Призначення та роль кредитування підприємств.

37. Причини та класифікація кредитування підприємств.
38. Сутність та види банківського кредитування підприємств.
39. Сутність та види небанківського кредитування підприємств
40. Сутність та види комерційного кредитування.
41. Сутність та види лізингу
42. Сутність та види факторингу
43. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства
44. Показники майнового фінансового стану підприємства
45. Показники ліквідності підприємства
46. Показники фінансової стійкості підприємства
47. Показники ділової активності підприємства
48. Показники рентабельності підприємства
49. Система планування на підприємстві.
50. Задачі та об'єкти фінансового планування на підприємстві
51. Об'єктивні методи планування
52. Суб'єктивні методи планування
53. Банкрутство підприємства: сутність, причини, види.
54. Процедура проведення справи про банкрутство
55. Сутність мирової угоди, процедура ліквідації підприємства
56. Методи оцінки масштабів фінансової кризи та ймовірності банкрутства на підприємстві
57. Сутність антикризового управління на підприємстві.
58. Задачі та процедура фінансової санації підприємства
59. Види фінансової санації підприємства
60. Суб'єкти та план санації.

1.3. Модуль 3 «Гроші та кредит»

Тема 1. Сутність і функції грошей

Предмет та завдання дисципліни «Гроші і кредит». Товарне виробництво – база існування грошей. Суть грошей як загального еквівалента вартості, як самостійної форми мінової вартості, як форми безпосередньої обмінюваності та речової форми праці. Еволюція грошового товару. Зміст та призначення функції грошей як міри вартості. Зміст та призначення функції грошей як засобу утворення скарбів і накопичень. Зміст та призначення функції грошей як засобу платежу. Функція світових грошей. Роль грошей в суспільстві.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Поняття грошового обороту і грошового обігу. Рух грошей в безготівковій формі. Принципи організації безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса, грошова база та грошові агрегати. Підпорядкування наявного готівкового обігу об'єктивному закону грошового обертання. Швидкість обертання грошей.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Сектори фінансування грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей.

Тема 4. Грошові системи

Суть грошової системи. Елементи грошової системи. Типи грошової системи. Емісійна система держави. Види грошей. Валютний курс як елемент грошової системи.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обороту. Форми інфляції. Вплив інфляції на економічні процеси. Грошова реформа як засіб радикальних змін грошової системи.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс. Режими валютних курсів. Регулювання валютних курсів.

Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви. Світові та міжнародні валютні системи. Міжнародні ринки грошей та капіталів.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Класична кількісна теорія грошей. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей. Кейнсіанська теоретична система і модель IS-LM.

Монетарна та фіскальна політики в моделі IS-LM. Аналіз сукупного попиту та пропозиції. Гроші та ділова активність: емпіричні докази. Теорія раціональних очікувань та ефективні ринки капіталів. Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі монетаристської теорії.

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці

Переваги монетарної економіки перед бартерною. Дискусії щодо нейтральності грошей в процесі відтворення. Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку. Моделі впливу пропозиції грошей на економіку в короткостроковому періоді. Моделі впливу пропозиції грошей на економіку в довгостроковому періоді. Дискусії про роль грошей та практика регулювання пропозиції грошей.

Тема 9. Теорія грошей

Загальні основи теорії грошей. Товарна теорія грошей. Класична кількісна теорія грошей. Кон'юнктурна теорія цінності грошей М.І. Туган-Барановського. Кембриджська версія. Внесок Дж.М. Кейнса у розвиток теорії грошей. Сучасний монетаризм та внесок М.Фрідмана у його формування. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез. Грошово-кредитна політика України у світлі

Тема 10. Сутність і функції кредиту

Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Функції кредиту. Єдність кредиту з іншими економічними категоріями та відмінність між ними. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

Тема 11. Форми, види і роль кредиту

Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту. Економічні межі кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. Розвиток кредитних відносин в Україні.

Тема 12. Теоретичні засади процента

Сутність та вимірники процента. Теорія вибору портфеля активів. Поведінка ринкових процентних ставок. Ризикова та строкова структура процентних ставок. Способи нарахування процентів. Функції та роль процента.

Тема 13. Фінансове посередництво

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Економічні вигоди фінансового посередництва. Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Функції банків. Небанківські фінансові інституції. Фінансове регулювання. Банківська система в механізмі фінансового регулювання. Інновації у фінансовому посередництві.

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання. Банківництво як вид бізнесу. Банківські ризики та основи їх менеджменту. Стабільність банків і механізм її забезпечення. Розвиток комерційних банків в Україні. Міжнародне банківництво.

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Призначення, роль та основи організації центрального банку. Походження та розвиток центральних банків. Незалежний статус центральних банків. Функції центрального банку. Грошово-кредитна політика центральних банків. Місце центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду.

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Інтеграційні процеси та створення міжнародних фінансово-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

Питання для підготовки з модулю 3 «Гроші та кредит»:

1. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
2. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.
3. Еволюція форм грошей.
4. Поняття неповноцінних грошей та характеристика їх різновидів.
5. Вартість грошей. Чинники, що обумовлюють вартість неповноцінних грошей.
6. Функції та якісні властивості грошей.
7. Роль грошей у розвитку економіки: кількісний та якісний аспекти.
8. Класична кількісна теорія грошей, її сутність, характеристика основних постулатів.
9. Сутність, економічна основа та суб'єкти грошового обороту.
10. Структура грошового обороту за формою платіжних засобів та за економічним змістом.
11. Грошова маса: сутність, склад та фактори зміни обсягу і структури.
12. Характеристика грошової бази та грошових агрегатів.
13. Швидкість обігу грошей, її сутність, порядок визначення.
14. Закон грошового обігу.
15. Механізм зміни маси грошей в обороті. Роль центрального та комерційних банків у цьому механізмі.
16. Грошово-кредитний мультиплікатор
17. Сутність, особливості функціонування та інструменти грошового ринку
18. Інституційна модель грошового ринку
19. Структура грошового ринку за окремими критеріями. Характеристика та взаємозв'язок окремих сегментів ринку.
20. Попит на гроші: сутність, цілі та мотиви попиту на гроші
21. Чинники, що впливають на попит на гроші. Крива попиту на гроші.
22. Пропозиція грошей, її сутність, особливості формування та чинники зміни. Крива пропозиції грошей.
23. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.
24. Сутність, призначення та основні елементи грошової системи.
25. Характеристика основних видів грошових системи та їх еволюція.
26. Створення та розвиток грошової системи України.
27. Економічні та соціальні наслідки інфляції.
28. Сутність, цілі та види грошових реформ.
29. Поняття валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти, її суть.
30. Валютний ринок: суть та структура, чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку.
31. Функції та операції валютного ринку.
32. Валютний курс: сутність, роль та фактори, що визначають його динаміку та рівень.

33. Економічні основи, режими та методи регулювання валютних курсів.
34. Поняття та призначення валютних систем. Елементи національної валютної системи.
35. Загальні передумови, економічні причини, що визначають необхідність кредиту.
36. Сутність кредиту, його структура, еволюція та зв'язок з іншими економічними категоріями.
37. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.
38. Форми, види та функції кредиту.
39. Характеристика банківського та міжгосподарського кредиту.
40. Характеристика споживчого та іпотечного кредиту.
41. Характеристика державного та міжнародного кредиту.
42. Сутність позичкового проценту, його функції та чинники, що впливають на рівень проценту.
43. Роль кредиту в розвитку економіки.
44. Сутність, призначення та види фінансового посередництва.
45. Поняття банку, місце банків на грошовому ринку.
46. Функції та роль банків.
47. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи.
48. Особливості розвитку та побудови банківської системи в Україні.
49. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх види та особливості функціонування в Україні.
50. Центральні банки: сутність, призначення, правовий статус, організаційна структура.
51. Характеристика функцій центрального банку.
52. Діяльність центрального банку як банку банків.
53. Походження та розвиток центральних банків.
54. Створення Європейської системи центральних банків.
55. Становлення та основи напрями діяльності Національного банку України.
56. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.
57. Основи організації та діяльності комерційних банків в Україні.
58. Пасивні операції комерційних банків.
59. Активні операції комерційних банків.
60. Види та характеристика банківських послуг.

1.4. Модуль 4 «Страховання»

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування.

Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.

Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхування, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація.

Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.

Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків.

Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Класифікація за статусом страховика. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховування.

Класифікація за вимогами міжнародних угод.

Класифікація за вимогами внутрішнього законодавства.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди.

Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначення методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику.

Суб'єктивні й об'єктивні ризики. Матеріальні і нематеріальні ризики. Чисті і спекулятивні ризики. Фундаментальні і часткові ризики.

Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особовому страхуванні.

Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Етапи та перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Тема 5. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків.

Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.

Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали й представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Зарубіжний досвід державного регулювання страхової діяльності.

Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 8. Майнове страхування

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти й об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Страхування технічних ризиків. Транспортне страхування. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система “Зелена картка”.

Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців.

Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Перестраховання і співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги, що ставляться до перестраховання ризиків у нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Факультативно - облігаторне перестраховання. Облігаторно-факультативне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання.

Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні, ексцедентні, квотно-ексцедентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки.

Непропорційне перестраховання: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості.

Співстраховання й механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.

Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку.

Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та значення останньої. Власні кошти страховика. Тарифна політика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків.

Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, порядок їх обчислення.

Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Технічні резерви, їх склад.

Питання для підготовки з модулю 4 «Страховання»:

1. Сутність страхової діяльності. Організаційні форми страхових фондів.
2. Соціальне страхування: сутність і організація.
3. Функції страхування у суспільному відтворенні.
4. Основні передумови та принципи страхування.
5. Класифікація форм і галузей страхової діяльності.
6. Поняття ризику у страхуванні.
7. Первинне страхування і перестраховання.
8. Обов'язкове страхування: призначення і види.
9. Страхова премія, її структура і принципи визначення.
10. Організаційно-правові форми страхових організацій.
11. Страхові посередники.
12. Державний нагляд за страховою діяльністю
13. Ліцензування страхової діяльності.
14. Нормативно-правова база страхової діяльності
15. Договір страхування: сутність, види, форми.
16. Права і обов'язки страхувальника щодо договору страхування.
17. Права і обов'язки страховика щодо договору страхування.
18. Зміст, функції, форми і види страхування життя.
19. Принципи і організація страхування від нещасних випадків.
20. Об'єкти і види майнового страхування
21. Подвійне страхування і його наслідки
22. Форми і умови виплат страхового відшкодування.
23. Форми перестраховання: факультативне і облігаторне
24. Доходи страхової компанії
25. Оподаткування страхових компаній
26. Страхові резерви страхової компанії: призначення і види
27. Розрахунок тарифних ставок по страхуванню життя
28. Зміст і види добровільного медичного страхування
29. Добровільне страхування від нещасних випадків
30. Обов'язкове страхування від нещасних випадків
31. Принципи майнового страхування
32. Визначення страхової суми у майновому страхуванні
33. Форми власної участі страхувальника у збитку
34. Страхування збитків від перерви у виробництві
35. Страхування майна громадян з відповідальністю за всі ризики
36. Страхування автотранспорту «каско»
37. Страхування вантажоперевезень
38. Сутність морського страхування і його економічна сутність
39. Страхування корпусу судна (каско)
40. Страхування відповідальності перевізника
41. Страхування технічних ризиків: сутність та види
42. Страхування цивільної відповідальності: страхове забезпечення і форми
43. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів
44. Страхування професійної відповідальності
45. Страхування цивільної відповідальності підприємства
46. Страхування цивільної відповідальності виробника товарів
47. Видатки страхової компанії
48. Фінансові результати діяльності страхових компаній
49. Фінансовий потенціал страхової компанії

50. Резерви щодо страхування життя
51. Резерви незаробленої премії
52. Розміщення страхових резервів
53. Умови договору страхування
54. Порядок укладання договору страхування
55. Правові передумови укладання договору страхування
56. Припинення договору страхування
57. Критерії ризиків, що страхуються.
58. Об'єднання страховиків.
59. Страхова виплата. Як визначається її розмір?
60. Що визначає франшиза у страхуванні?

II. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ АБІТУРІЄНТІВ

Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліста», «магістра» за спеціальністю 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами) передбачає, що вступники повинні мати диплом бакалавра із зазначеного напрямку або перехресного напрямку, що передбачений правилами прийому; вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно орієнтованих економічних дисциплін.

Фахове випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі економіки, фінансів, споріднених наук. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння досліджувати фінансово-економічні явища та процеси, що необхідно для чіткого визначення індивідуальних орієнтирів застосування власних здібностей та реалізації набутого професійного потенціалу в умовах ринкової системи.

Вступник повинен знати:

- теоретичне обґрунтування фінансового механізму при формуванні і використанні централізованих та децентралізованих фондів ресурсів;
- принципи організації фінансів у різних сферах діяльності;
- основи формування і використання цільових грошових фондів;
- можливі напрямки удосконалення фінансів при зміні економічних і соціальних умов розвитку суспільства;
- розбиратися в багатогранності сутності грошей та їхніх функціях;
- аналізувати грошовий оборот і грошову масу, що його обслуговує, фактори впливу на швидкість обігу грошей та роль швидкості обігу грошей для економіки держави;
- узгоджувати особливості формування та чинники зміни попиту на гроші та пропозиції грошей;
- сутність, види та прийоми фінансового аналізу;
- систему теоретичних категорій, інструментів і принципів дослідження фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- систему теоретичних категорій, інструментів і принципів дослідження страхової діяльності.

Студент повинен вміти:

- аналізувати сучасні проблеми в сфері фінансів та уявляти напрямки їх вирішення;
- аналізувати проблеми, що виникають в процесі управління фінансами суспільного призначення;
- узагальнювати законодавчі та нормативні акти, досвід ринкових перебудов у сфері фінансової діяльності;

- визначати тенденції у змінах взаємовідносин господарських структур та громадян з державними органами влади і управління, фінансовими та податковими органами, інституційними інвесторами, комерційними банками;
- проводити аналіз фінансового стану підприємства;
- визначати страхові ризики, страхові суми.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 3,33 бали. Таким чином, правильна відповідь на 30 запитань оцінюється у 100 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3,3	6,7	10	13,3	16,7	20	23,3	26,6	30	33,3
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
36,6	40	43,3	46,6	50	53,3	56,6	60	63,3	66,6
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
70	73,3	76,6	79,9	83,3	86,6	90	93	96,6	100

Набрані бали включаються до загального вступного рейтингу студента.

ІV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
4. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: [навч. посібник] / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. – К.: Знання-Прес, 2006. –288с.
5. Азаренкова Г.М. Фінанси: практикум / Г.М. Азаренкова, І.І.Борисенко. – К.: Знання, 2008. – 279с.
6. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: підручник / В.Д. Базилевич та ін. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
7. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: [навчальний посібник] / О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.
8. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
9. Версаль Н.І. Теорія кредиту: [навч. посібник] / Н.І. Версаль, Т.В. Дорошенко. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 481с.
10. Загорський В.С. Фінанси: [навч. посібник] / В.С. Загорський, О.Д. Вовчак, І.Г. Благун, І.Р. Чуй. – К.: Знання, 2008. – 247 с.
11. Зятковський І.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: [навч. посібник] / І.В. Зятковський. –Тернопіль: Економічна думка, 2003 – 356 с.
12. Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник / Б.С. Івасів. – Т.: Картбланш, 2005. – 528 с.
13. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз: підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К., Центр учбової літератури, 2008 – 392 с.

14. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: [навчальний посібник] / Н.С. Краснокутська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 352с.
15. Крупка М.І. Гроші та кредит : [навч. посібник] / М.І. Крупка та ін. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2010. – 406 с.
16. Опарін В.М. Бюджетна система: [навч.-метод. Посібник] / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.Я. Кондратюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 208 с.
17. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / А.М.Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, С.О. Булгакова, А.П. Куліш. – К.:КНЕУ, 2006. – 432 с.
18. Савлук М.І. Гроші та кредит: підручник / М.І. Савлук та ін. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
19. Славюк Р.А. Фінанси підприємств: підручник / Р.А. Славюк. – К.: УБС НБУ, 2007. – 356 с.
20. Про внесення змін до закону України "Про страхування": Закон України від 4 жовтня 2001 р. № 2745-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
21. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1961-IV № 2745-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
22. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 4 листопада 2011 року № 4014-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
23. Про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. – № 959. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
24. Про порядок утворення та державної реєстрації Авіаційного страхового бюро і Морського страхового бюро: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. – № 561. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
25. Про Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України: Указ Президента України від 4 квітня 2003 року № 292/2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
26. Про затвердження Ліцензійних умов провадження страхової діяльності: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28 серпня 2003 р. – № 40. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
27. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 січня 2004 р. – № 24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
28. Методичні рекомендації щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання: Наказ Державної податкової адміністрації України від 01.04.2011 № 190 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
29. Концепція розвитку страхового ринку України до 2015 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
30. Вовчак О.Д. Страхування: навч.посіб. 3-тє видання, стереотипне./ О.Д. Вовчак – Львів: «Новий світ – 2000», 2006. – 480 с.
31. Страхування: підруч. / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – К.:КНЕУ, 2006. - 590 с.
32. Страхування : підруч. / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.

Програма розглянута на засіданні фахової атестаційної комісії університету
(протокол № 1 від «04» березня 2016 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету
(протокол № 7 від «14» березня 2016 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

І.А.Олійник